

Collegebrief

Behandelaar: Bianca de Hoop
Emailadres: bianca.de.hoop@elburg.nl

Datum: 5 december 2023
Portefeuillehouder: Burgemeester
Zaaknummer: 291081
Bijlagen: 2

Onderwerp

Rapport van de Nationale Ombudsman m.b.t. 'De crisis voorbij...' met als ondertitel 'Naar een menswaardige opvang van asielzoekers vanuit mensen- en kinderrechtelijk perspectief'.

Inleiding

Op verzoek van de Nationale Ombudsman en Kinderombudsman (hierna: NO) krijgt u ter kennisname het rapport 'De crisis voorbij...' met de aanbiedingsbrief. Ze vinden dat de waardigheid van volwassenen en kinderen ernstig onder druk staat in de crisisnoodopvang. Nu asielzoekers lang in zo'n soort opvang verblijven, moet hun situatie snel verbeteren, schrijven zij in hun rapport. Daarin staat onder andere een toetsingskader om de kwaliteit van de opvang te toetsen en zo te kijken of de overheid mensen- en kinderrechten wel naleeft.

Inhoudelijke kernboodschap

Als asielzoekerscentra en noodopvanglocaties in Nederland vol zitten, kan de regering de veiligheidsregio's in Nederland dringend verzoeken crisisnoodopvanglocaties in het leven te roepen. Die mogen voldoen aan lagere kwaliteitseisen dan reguliere opvang, omdat ze bedoeld zijn voor een korte periode. Maar inmiddels verblijven er duizenden asielzoekers máándenlang in de crisisnoodopvang. Die is daar niet voor bedoeld, omdat de voorzieningen er onder de maat zijn. Ondertussen gebeurt er niks en kunnen mensen niets anders dan eindeloos en uitzichtloos wachten. Nationale ombudsman Reinier van Zutphen: "We moeten af van het woord crisis. Dit is een nieuwe werkelijkheid. In tijdelijke situaties kun je soms schuiven met wat je acceptabel vindt. Maar we zijn de crisis voorbij en dit is onacceptabel. Er zijn per direct aanpassingen en structurele oplossingen nodig."

In het rapport staan aanbevelingen voor de korte en lange termijn om te komen tot een (meer) menswaardige vorm van asielopvang. Voor de korte termijn wijst de NO op de volgende aanbevelingen voor gemeenten en veiligheidsregio's:

1. Te zorgen voor huisvesting met voldoende privacy en kookvoorzieningen.
2. Onderwijs en een zinvolle dagbesteding te organiseren.
3. Te doen wat nu al kan en daarbij gebruik te maken van de kennis en expertise van bewoners, omwonenden en andere locaties.
4. Te stoppen met de vele en ongevraagde verhuisbewegingen.
5. Te praten met kinderen, hun belang voorop te zetten én te zorgen voor professioneel zicht op hun ontwikkeling.

Voor de lange termijn zijn aanbevelingen gegeven aan het ministerie van Justitie en Veiligheid met het oog op de het ombuigen van crisisnoodopvang in vaste opvang, investeringen bij de IND en investeringen in de structurele kwaliteit en capaciteit van het nieuwkomersonderwijs.

Reactie:

Strikt genomen hebben we momenteel geen crisisopvang. Wel vangen we de ontheemden uit Oekraïne op. Het opvangen van asielzoekers is in onze gemeente nog niet aan de orde. Vooralsnog kunnen we in sub-regio verband de opgave samen met andere gemeenten oppakken. Door de bestaande opvang in

zowel Harderwijk als Nunspeet voldoet onze sub-regio, naar verwachting, tot medio 2026 aan de huidige taakstelling. De Spreidingswet is niet controversieel verklaard en momenteel aanhangig bij de Eerste Kamer. Het is goed mogelijk dat ons, na inwerkingtreding van de Spreidingswet, een taakstelling opgelegd wordt. Alsdan zijn de punten die in het advies staan nuttig.

Wel is er een taakstelling met betrekking tot het huisvesten van statushouders. Daar ervaren we dat de knelpunten overeenkomen met de punten die in het rapport genoemd worden. Er is (landelijk) een tekort aan woningen, wat maakt dat mensen langer in het AZC moeten verblijven. Hierdoor is er geen doorstroom. De koppelingen (iemand die vanuit het AZC aan Elburg wordt gekoppeld) komen vanuit het hele land. Inburgeren op afstand (starten met inburgeren en onderwijs) is niet altijd mogelijk, het gebeurt al wel vanuit het AZC Harderwijk. Het aanbieden van kwalitatief goede opvanglocaties is uiteraard erg belangrijk. Omdat er op dit moment geen opvanglocaties in onze gemeente zijn, kan onze gemeente daar op dit moment geen invloed op uitoefenen.

Hoewel een lastige opgave kan de gemeente de uitstroom mogelijkheden bevorderen door te investeren in (tijdelijke) huisvesting voor statushouders. Hiermee kan de druk op de opvanglocaties afnemen en kunnen de leefomstandigheden wellicht verbeteren. Dit realiseren blijkt zeer lastig en weerbarstig in de praktijk. In de aanbevelingen staan mooie dingen maar de werkelijkheid is een stuk weerbarstiger omdat we moeten voldoen aan allerlei regelgeving die het bijna onmogelijk maakt om een goede locatie te vinden. Mocht die er wel zijn dan wil haast geen burger een AZC of noodopvangplek naast zijn of haar woning hebben. Een haast onmogelijke opdracht. Maar we blijven ons best doen!

Communicatie/Burgerparticipatie

Op dit moment is er geen sprake van een AZC op ons grondgebied. Het rapport van de Nationale Ombudsman is bedoeld ter kennisname. Daarom is ervoor gekozen niet actief te communiceren.

Vervolg

Gezien de aandacht voor een optioneel AZC in Oldebroek is de verwachting dat het thema actueel blijft. Met de gemeente Oldebroek is zowel ambtelijk als bestuurlijk aandacht voor de reuring die het in onze gemeenten heeft opgeroepen.

Bijlage:

1. Aanbiedingsbrief NO
2. Rapport De crisis voorbij